

(12) CERERE DE BREVET DE INVENȚIE

(21) Nr. cerere: a 2010 00689

(22) Data de depozit: 02.08.2010

(41) Data publicării cererii:
29.04.2011 BOPI nr. 4/2011

(71) Solicitant:
• INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE
- DEZVOLTARE PENTRU INGINERIE
ELECTRICĂ ICPE-C.A., SPLAIUL UNIRII
NR. 313, SECTOR 3, BUCUREȘTI, B, RO

(72) Inventatori:
• GEORGESCU GABRIELA, STR.SIBIU
NR.2, BL.OD1, SC.2, ET.4, AP.56,
SECTOR 6, BUCUREȘTI, B, RO;

• NEAMȚU JENICA, ȘOS.COLENTINA
NR.26, BL.64, SC.C2, ET.6, AP.224,
SECTOR 2, BUCUREȘTI, B, RO;
• MĂLĂERU TEODORA,
BD. ALEXANDRU OBREGIA NR.22A,
BL.II/30, SC.A, ET.10, AP.43, SECTOR 4,
BUCUREȘTI, B, RO;
• JITARU IOANA, STR.COLȚEI NR.23, ET.2,
AP.9, SECTOR 3, BUCUREȘTI, B, RO

(54) PROCEDU DE OBTINERE A SEMICONDUCTORILOR
OXIDICI CU DILUȚIE MAGNETICĂ

(57) Rezumat:

Invenția se referă la un procedeu de obținere a unor semiconductori oxidici. Procedeu conform invenției constă din dizolvarea azotaților de Co și Zn, la un raport molar Zn/Co = (1-x)/x, unde x = 0,04, 0,06, 0,1, în apă distilată, soluția apoasă rezultată se încălzește la la 40...60°C, se adaugă soluții apoase de polivinil-pirolidonă și dextran, astfel încât să se obțină un raport molar Zn/Co/PVP/dextran = (1-x)/x/0,05/0,05, după care soluția rezultată se încălzește la 40...80°C, timp de 10...24 h, pentru a permite formarea gelului, în final rezultând un sol omogen și stabil de precursor de

Zn_{1-x}Co_xO, din care se formează filme subțiri de semiconductor oxidic cu diluție magnetică, ZnO dopat cu Co, prin depunerea succesivă a trei straturi de precursor pe substratul de SiO₂/Si sau de sticlă optică, având o viteză de 3000...4000 rpm, pretratament termic al filmelor la 90...100°C, timp de 30...60 min, și tratament termic la 600...850°C, timp de 30...120 min, în atmosferă de oxigen.

Revendicări: 1
Figuri: 1

Procedeu de obtinere a semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica

Prezenta inventie se refera la un procedeu de obtinere a (materialului) semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica $Zn_{1-x}Co_xO$ (sub forma de film care contine atomi magnetici de metal tranzitional, $M = Co$, într-o matrice piezoelectrica de ZnO) pentru aplicatii in dispozitive: spintronice, electronice, optoelectronice si optice.

Dispozitivele spintronice combina capacitatea de stocaj a spinului electronic cu cea de procesare a informatiei posibila datorita sarcinii electronului.

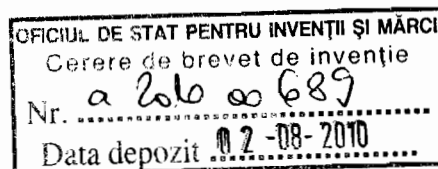
Sunt cunoscute procedee de obtinere a semiconductorilor (utilizati in mod curent in circuitele integrate, tranzistori si laseri) fabricati din siliciu Si si arseniura de galiu $GaAs$ care prezinta urmatoarele dezavantaje:

- nu au proprietati magnetice;
- campurile magnetice care ar trebui aplicate pentru a reorienta spinul electronic sunt mari pentru a fi folosite in mod obisnuit.

Mai sunt cunoscute procedee de obtinere a semiconductorilor cu dilutie magnetica (DMSs) din calcogenuri de Eu (EuS , $EuSe$, EuO) și calcogenuri spinelice ale Cr și Cd ($CdCr_2Se_4$, $CdCr_2S_4$). În acești semiconductori magnetici interacțiunile de schimb dintre electronii din banda semiconductorului și electronii localizați pe ionii magnetici conduc la deplasarea spre domeniul de frecvențe mici a benzii interzise. Astfel de procedee folosesc materiale care prezintă o aranjare periodică a elementelor magnetice (spinilor electronici) inasa au dezavantajul ca:

- au o structură cristalină foarte diferită de aceea a Si și respectiv a $GaAs$;
- creșterea cristalelor este dificilă ;
- temperatura Curie are o valoare joasă,

motiv pentru care acestea nu sunt potrivite pentru aplicații în spintronică.

Problema tehnica pe care o rezolva inventia consta in realizarea unui procedeu tehnologic care sa permita obtinerea unui material sub forma de filme semiconductoare oxidice cu dilutie magnetica de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$.

Procedeeul de obtinere a semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica, conform inventiei, inlatura dezavantajele de mai sus prin aceea ca este realizat din urmatoarele etape: dizolvarea azotatilor $Co(NO_3)_2 \cdot 6 H_2O$ si $Zn(NO_3)_2 \cdot 6 H_2O$ în 60-200 ml apa distilata la un raport molar $Zn / Co = (1-x) / x$ (unde $x = 0.04; 0.06; 0.1$); incalzirea solutiei apoase de $Co(NO_3)_2 \cdot 6H_2O$ si $Zn(NO_3)_2 \cdot 6H_2O$ la o temperatura de 40-50 °C; adaugarea, cu agitare continua timp de 30-60 minute, în solutia calda preparata (40-50°C) a unor solutii apoase de **polivinilpirolidonă (PVP)**, respectiv de **dextran** si realizarea unui raport molar $Zn / Co / PVP / dextran = (1-x) / x / 0,05 / 0,05$; incalzirea în reflux la 40 - 80 °C, timp de 10 - 24 ore a solutiei apoase de azotat de cobalt, azotat de zinc, polivinilpirolidonă (PVP) si dextran, pentru a permite formarea gelului; astfel se obtine un sol omogen și stabil de precursor de $Zn_{1-x}Co_xO$; din acest precursor se realizeaza filme subtiri de semiconductor oxidic cu dilutie magnetica, ZnO dopat cu Co, prin: depunerea succesiva (în trei straturi) a precursorului pe substratul de SiO_2/Si sau pe substratul de sticla optica, prin spin-coating, cu o viteza de 3000 – 4000 RPM; pretratament termic la 90-100°C timp de 30 – 60 minute a filmelor subtiri de ZnO dopat cu Co si tratament termic la 600 - 850 °C timp de 30 minute - 2 ore în atmosfera de oxigen.

Procedeeul conform inventiei prezinta urmatoarele avantaje:

- controlul eficient al compozitiei si omogenitate mai bună a materiilor prime;
- lipsa formării de faze secundare;
- lipsa unor procese de cristalizare nedorite;
- controlul microstructurii (suprafete specifice mari), pori de dimensiuni mici,
- usor si rapid de realizat;
- diminuarea pierderilor datorate proceselor de evaporare;
- temperaturi de procesare scazute;

- consum energetic mai redus;
- diminuarea poluării mediului înconjurător;
- materii prime accesibile și netoxice;
- preturi de cost reduse;
- obținerea de filme cu proprietăți speciale;
- materialul semiconductor oxidic diluat magnetic conform procedurii menționat este netoxic ;

Invenția este prezentată în continuare prin două exemple de aplicare a procedurii de obținere, în legătură cu figura 1 care reprezintă fluxul tehnologic pentru realizarea unor filme semiconductoare oxidice cu diluție magnetică de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$.

Exemplul 1

Procedura de obținere a semiconductorilor oxidici cu diluție magnetică de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$, conform invenției, se realizează astfel: azotatul de cobalt și azotatul de zinc sunt dizolvate în 60 – 200 ml apă, la un raport molar $Zn / Co = (1-x) / x$ (unde $x = 0.04; 0.06; 0.1$), la temperatura de 40-50 °C. În soluția caldă de săruri de cobalt și zinc se adaugă, cu agitare continuă timp de 30 – 60 minute, o soluție apoasă de polivinilpirolidonă (PVP) și o soluție apoasă de dextran, realizându-se raportul molar $Zn / Co / PVP / dextran = (1-x) / x / 0,05 / 0,05$. Soluția apoasă preparată este încălzită în reflux la temperatura de 40 – 80 °C timp de 10 -24 ore pentru a permite formarea gelului. Se obține un sol omogen și stabil de precursor de $Zn_{1-x}Co_xO$ care este centrifugat cu viteza de 3000 - 4000 RPM în scopul obținerii filmelor semiconductoare oxidice cu diluție magnetică de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$.

Din acest precursor s-au realizat filme subțiri de semiconductor oxidic cu diluție magnetică: ZnO dopat cu Co pe substrat de SiO_2/Si sau de sticlă optică prin:

- depunerea succesivă (în trei straturi) a precursorului pe substratul de SiO_2/Si sau de sticlă optică, prin spin-coating, cu o viteză de 3000 RPM;
- pretratament termic la 90-100 °C timp de 30 – 60 minute a filmelor subțiri de ZnO dopat cu Co și tratament termic la 600 - 850 °C timp de 30 minute – 2 ore în atmosfera de oxigen.

Exemplul 2

Procedeul de obtinere a semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$ se realizeaza astfel: azotatul de cobalt si azotatul de zinc sunt dizolvate in 60 ml apa, la un raport molar $Zn / Co = (1-x) / x$ (unde $x = 0.04; 0.06; 0.1$), la temperatura de $40^\circ C$. In solutia calda de saruri de cobalt si zinc se adauga, cu agitare continua timp de 50 minute, o solutie apoasa de polivinilpirolidonă (PVP) si o solutie apoasa de dextran, realizandu-se raportul molar $Zn / Co / PVP / dextran = (1-x) / x / 0,05 / 0,05$. Solutia apoasa preparata este incalzita in reflux la temperatura de $60^\circ C$ timp de 18 ore pentru a permite formarea gelului. Se obtine un sol omogen și stabil de precursor de $Zn_{1-x}Co_xO$ care este centrifugat cu viteza de 3500 RPM in scopul obtinerii filmelor semiconductoare oxidice cu dilutie magnetica de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$.

Din acest precursor s-au realizat filme subtiri de semiconductor oxidic cu dilutie magnetica: ZnO dopat cu Co pe substrat de SiO_2/Si sau de sticla optica prin:

- depunerea succesiva (în trei straturi) a precursorului pe substratul de SiO_2/Si sau de sticla optica, prin spin-coating, cu o viteza de 3500 RPM;
- pretratament termic la $90^\circ C$ timp de 30 minute a filmelor subtiri de ZnO dopat cu Co si tratament termic la $800^\circ C$ timp de 60 minute în atmosfera de oxigen.

Parametrii utilizati in procedeul de obtinere al semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$, asociati cu caracteristicile acestora sunt prezentate in tabelul 1.

Tabelul 1

Nr. crt	Natura probei	Temp trat. termic ($^\circ C$)	Timp refluxare (h)	Dimens medie a cristalitului (nm)	Analiza cristalografica (structura)	Analiza UV-VIS (eV)	Determinari magnetice	
							Hc (Oe)	H _{sat} (kOe)
1	$Zn_{1-x}Co_xO$	600-850	10-24	40 - 80	Wurtzit	3.3	50 -100	> 3

Procedeul conform inventiei prevede folosirea ca materie prima a azotatului de cobalt, a azotatului de zinc, a polivinilpirolidonei si a dextranului.

Materialul semiconductor oxidic cu dilutie magnetica, conform inventiei,

are aplicatii in spintronica si se obtine prin metoda sol-gel.

Filmele semiconductoare oxidice cu dilutie magnetica de tipul $Zn_{1-x}Co_xO$ sunt caracterizate prin difractie de raze X, spectre UV-VIS in reflexie si determinari magnetice.

Semiconductorii oxidici cu dilutie magnetica pe baza de ZnO dopat cu cobalt obtinuti conform inventiei prin metoda sol-gel prezinta o retea cristalina de tip wurtzit, dimensiunea medie de cristalit = 40 - 80 nm, o banda de energie interzisă de 3.3 eV si sunt feromagnetice la temperatura camerei (probele se saturează într-un câmp magnetic $H_{sat} > 3$ kOe și ciclul histerezis este desfăcut ($H_c = 70$ Oe)).

Revendicare

Procedeul de obtinere a semiconductorilor oxidici cu dilutie magnetica, caracterizat prin aceea ca este realizat din urmatoarele etape: dizolvarea azotatilor $\text{Co}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ si $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ în 60-200 ml apa distilata la un raport molar $\text{Zn} / \text{Co} = (1-x) / x$ (unde $x = 0.04; 0.06; 0.1$); incalzirea solutiei apoase de $\text{Co}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ si $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ la o temperatura de $40-50^\circ\text{C}$; adaugarea, cu agitare continua timp de 30-60 minute, în solutia calda preparata ($40-50^\circ\text{C}$) a unor solutii apoase de **polivinilpirolidonă (PVP)**, respectiv **dextran** si realizarea unui raport molar $\text{Zn} / \text{Co} / \text{PVP} / \text{dextran} = (1-x) / x / 0,05 / 0,05$; incalzirea în reflux la $40 - 80^\circ\text{C}$, timp de 10 - 24 ore a solutiei apoase de azotat de cobalt, azotat de zinc, polivinilpirolidonă (PVP) si dextran, pentru a permite formarea gelului; astfel se obtine un sol omogen și stabil de precursor de $\text{Zn}_{1-x}\text{Co}_x\text{O}$; din acest precursor se realizeaza filme subtiri de semiconductor oxidic cu dilutie magnetica, ZnO dopat cu Co, prin: depunerea succesiva (în trei straturi) a precursorului pe substratul de SiO_2/Si sau pe substratul de sticla optica, prin spin-coating, cu o viteza de 3000 – 4000 RPM; pretratament termic la $90-100^\circ\text{C}$ timp de 30 – 60 minute a filmelor subtiri de ZnO dopat cu Co si tratament termic la $600 - 850^\circ\text{C}$ timp de 30 minute - 2 ore în atmosfera de oxigen.

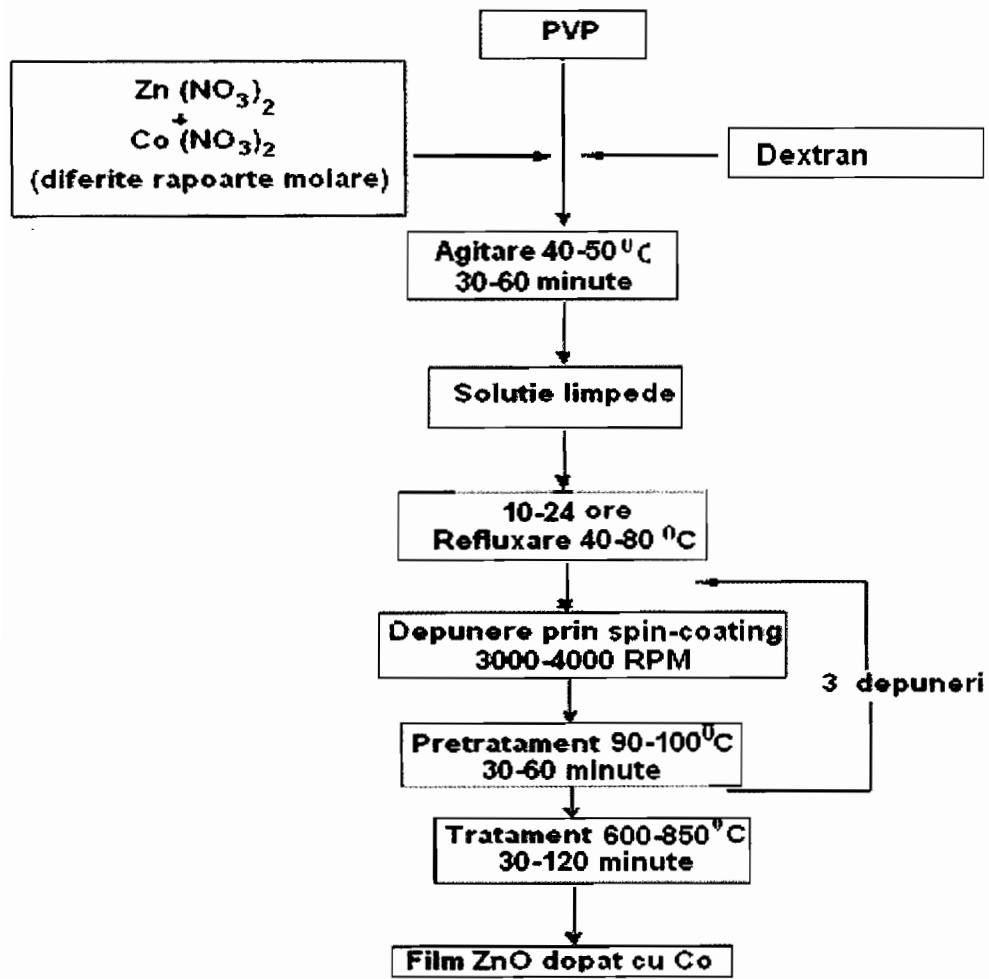

Fig 1